

1789 Douwe Jelles Tosma (Tasma), Grou (1754-1850)

tafelklok met dubbele bel, langzaam en gauwer aanduiding

Tafelklok met Amsterdamse kap, gesigeneerd: D.J. Tosma Grouw 1789, in het lunet. (De spelling 'Tosma' is geen fout van de graveur, want men komt vaker klokken tegen waarop deze spellingswijze wordt gebruikt. De meest waarschijnlijke verklaring is dat Tosma de fonetische schrijfwijze is van de uitspraak in de Friese taal.)

De eikenhouten kast is met notenhout gefineerd. Bovenop de kast van 66 cm zitten gedraaide houten knoppen. De wijzerplaat heeft een verguld gegraveerd en gematteerd centrum. Een verzilverde cijferring met Romeinse cijfers en Arabische tekens. Een wijzer in het lunet met tekst: langzaam en gauwer. Hiermee kon de slingersnelheid worden geregeld. In het lunet een fraaie polychrome beschildering met symbolische figuren. Geblauwde stalen wijzers en vergulde cherubijnen in de hoeken van de wijzerplaat.

De klok heeft een 8-daags rechthoekig platine (uurwerk tussen rechthoekige platen) uurwerk van spiraalbalansgang omgebouwd naar spillegang. Slagwerk op het hele en halve uur op dubbele bellen. Repetitiesysteem voor slagwerk en een systeem om de slinger van buiten af in beweging te zetten. De klok heeft hoogstwaarschijnlijk op een console in een schip vastgezet, gezien ook een vierkant gat in de kast. Deze zeldzame tafelklok is via Australië naar Friesland teruggekeerd.

De tafelklok is uitgevoerd met een horizontale spillegang en is in zijn huidige staat voorzien van een slinger, opgehangen aan een koordje. Het uurwerk heeft naar alle waarschijnlijkheid van oorsprong een balans gehad, maar is omgebouwd naar slinger. Het is ook mogelijk dat de oorspronkelijke constructie het mogelijk maakte om te kiezen tussen balans (op reis) en slinger (in huis).

